

inddragne Christne eller Hvilkenfomhelst — han opnaaer ikke fuld Ryddelse af borgerlige og politiske Rettigheder; thi de ere knyttede til den danske Indfødsret, og enten han er Jøde eller Christen, saa, naar han kommer her ind, kan han ikke gerere sig som Borger, og han kan ikke melde sig til Stemmeret eller de Rettigheder, som dermed staae i Forbindelse. Denne Bestemmelse var mig derfor ikke blot ikke tvivlsom med Hensyn til, hvorvidt de ældre Bestemmelser om Jøder eller Mosaiter vare ophævede ved Grundlovens § 83, men det var mig endogsaa aldeles klart, at den ikke direkte var ophævet; men det var mig ligesaa klart, at man, naar man vilde handle i Grundlovens And, skulde ophæve eller rettere søge at ophæve hine Bestemmelser. Ministeriet, og navnligt min ærede Collega, Justitsministeren, har ved at forelægge nærværende Lovudkast, ikke tænkt paa at snøe sig fra Grundloven, men at føie Noget til Grundloven, som ikke staaer i Grundloven, men som man vistnok indseer efterhaanden maatte komme til, ligesom saa mange andre Ting, som følge af det nye Liv, som begyndte med Grundloven. Det var dette, jeg troede at burde sige paa dette Stadium.

Minister **Clausen**: Jeg antager, at, naar Rigsdagstidenden bringer mit Foredrag, vil den ærede Rigsdagsmand, som nyligt talte, overbevise sig om, at hans Uttringer ikke ramme mit Foredrag, og at det navnligt har været aldeles ubespølet, naar han har villet finde noget Lovstridigt i det, som af mig er blevet yttret. Mine Uttringer angik nemlig ikke den Praxis, som nu maatte være at følge med Hensyn til Jøder, der meldte sig ved Rigets Grandsær, men de vare af historisk Natur. De angik de Hensyn, som i Lovgivningen bevisligt have været tagne i Betragtning ved de Indskrænkninger, som i sin Tid ere blevne gjorte med Hensyn til Jøderne, og den Fremgangsmaade, der dengang, da disse Love bleve givne, maatte som Følge heraf antages at ville være blevne fulgte i det anførte Tilfælde. Mine Uttringer vare rettede imod det, der var blevet paastaet af den ærede Taler: at det skulde være ene og alene Troesbefjendelsen, der havde været det bestemmende Hensyn ved Indskrænkningerne,

som tidligere ere blevne truffne mod Jøderne. Dette gjælder, som jeg erindrede med Hensyn til de jævnsides staaende christelige Troesbefjendelser. Thi, ligesom Navne som Katholiker og Reformerte ikke antyde Andet end en bestemt Troesbefjendelse, saaledes er det vittierligt, at der fra Statens Side er bleven næret levende Frygt for Overgang af dens Borgere til den ene eller den anden af disse Troesbefjendelser. Man har frygtet for Affald til den katholske eller til den reformeerte Kirke, og en lignende Frygt har spillet en betydelig Rolle i alle christelige Statskirkers Lovgivning. Derimod har ikke nogen christelig Stat frygtet for, at Borgere skulle forlade den christelige Religion, for at gaae over til den jødiske; thi enhver christelig Stat har havt den Overbeviisning, at Jødedommen var at betragte som et allerede forlangt tilbagelagt Religionstrin, en overvundet, Religionsform, saa at der fra den Side Intet kunde være at frygte for den christelige Tro. Men, ligesom Navnet „Jøde“ tilkjendegiver, ikke blot en Troesbefjendelse, men ogsaa en vis Herkomst, en vis Nedstammelse, saaledes er det ikke alene, og ei engang hovedsageligt, den jødiske Troesbefjendelse, men det er ogsaa og fornemmeligt en vis Livs-Retning, en vis Leveviis, der er en Følge af de ulykkelige nationale og borgerlige Forhold, under hvilke Jøderne have levet, som historisk bevisligt har ligget til Grund for de tidligere indskrænkende Bud mod Jøderne; og man har i denne Henseende først troet at kunne finde en Betyggelse ved Overgangen til Christendommen; idet man har betragtet denne Act som en Erklæring, at Bedkommende fra nu af sluttede sig til det christelige Samfund, med Opgivelse af hvad der tidligere har været betegnende for dem som Jøder. — Den Anskuelse altsaa, som fra Regeringens Side er fulgt i denne Sag, er ganske simpelt den: at, naar ved Grundloven de Indskrænkninger ere ophævede, som hidindtil have fundet Sted „paa Grund af Troesbefjendelsen“, saa kan det ikke antages, at Ophævelse uden videre ogsaa gjælder saadanne Indskrænkninger, som historisk bevisligt ikke have deres Grund alene i Troesbefjendelsen, og altsaa, for at Jøderne skulle kunne komme til at nyde Godt af den samme Frihed, en